GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakladem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 79. W Środę dnia 6. Kwietnia. **1842.**

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 2. Kwietnia.

Odjechał: J. Excellencya Generał piechoty i kommenderujący Generał 5go korpusu armii, Grolman, do Poznania.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 1. Kwietnia.

W Augustowskiém zszedł z tego świata Hr. Joachim Wołowicz, Tajny Radzca Stanu, dawniéj Gubernator Białostocki, późniéj Senator.

Rossya.

Z Petersburga, dnia 9/21. Marca.

Przez Reskrypt Cesarski z dnia 17. Lutego, zostający przy oddzielnym Kaukazkim korpusie, Kumycki Kniaź, Generał-Major Muss Chasajew, w nagrodę szczególnego męstwa, waleczności i umiejętności w rozporządzeniach, jakich dał dowody 26. Września 1841. r., przy odparciu wielolicznéj gromady góralów, która napadła na osadę Umachanjurt, mianowany kawalerem orderu S. Stanisława 1. klassy.

Radzcy Kollegialni: Starszy urzędnik kancelaryi J. C. M. Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego, Mikołaj Swiderski-Kostiukowski, i urzędnik do poleceń przy Ministrze Sekretarzu Stanu tegoż Królestwa, Hrab. Arkadyusz Kutuzow, podniesieni zostali do rangi Radzcy Stanu.

Francya.

Z Paryża, dnia 28. Marca.

W Sentinelle de Toulon czytamy, co następuje: »Tutejszym władzom morskim polecono, jak słychać, rozpuścić wszystkich majtków, którzy przez trzy lata służbę pełnili. Pozyskanemi przez to oszczędzeniami myślą zakryć wielkie summy, potrzebne na zwiększenie naszéj marynarki parowéj. Gdyby arsenały lepiéj urządzono i lepiéj niemi zarządzano, możnaby potrzebne oszczędzić summy, bez potrzeby zmniejszenia floty; surowa i niezawisła kontrola dwa razyby nawet tyle oszczędziła, ile na utrzymanie nowych parostatków potrzeba; zmniejszanie nie zawsze jest dowodem oszczędności.« Listy prywatne z Tulonu w tymże samym duchu o tym przedmiocie rozprawiają.

W jednym liście z Tulonu wyrażono: »Wczoraj był tu wielki ruch wojska. Okręt »Tenare« zabrał na swój pokład 260 żołnierzy i 20 osadników do Algieru; »Atalante« zabrał na pokład 400 ludzi, »Isère« podobnież 400. Pierwsze dwa okręty już się udały na otwarte morze, trzeci jutro za niemi popłynie. Śpi-

talny statek przewozowy »Grégeois« zabiera na swój pokład 300 ludzi dla załogi w prowincyi Konstantynie. Jeszcze się tu spodziewają przybycia z głębi kraju kilku oddziałów wojska, które powoli do Algieru wyprawią. Okręt »Marengo« także do przewozu wojska urządzą. Dla utrzymania pokoju w prowincyi Orańskiéj i zgotowania go w prowincyi Algierskiéj i Titteryjskiéj, nie można na teraz o zmniejszeniu armii myśleć; trzeba albowiem sprzymierzone pokolenia osłaniać, a nieprzyjacielskie zwalczać; Abdela Kadera nad granicą marokańską na wodzy utrzymać i zakres jego działania coraz bardziéj uszczuplać. Dla położenia raz na zawsze tamy zabiegom Emira, powinien rząd wraz z Izbami przyjść w pomoc Generałowi Bugeaudowi. Najmniejsze, na mównicy nieostrożnie wymówione słówko, ożywi na nowo odwagę Abdel Kadera i zwolenników jego. — Fregata »la belle Poule« stoi teraz za baseniem; rozkazano, aby na początku Maja była w gotowości udania się pod żagle. O tym czasie zatknie na niéj Xiążę Joinville swoję banderę.«

Po pytaniu o cukrze najwięcéj zatargi duchowieństwa z uniwersytetem zwracają na siebie uwagę publiczności. W pierwszém z nich chodzi o zysk materyalny lub stratę, w drugiém o duchową krainę, w któréj może każda z walczących stron większego lub może innego żąda udziału nad ten, jaki jéj się należy. Ultrakatolickie stronnictwo straciło oczywiście bardzo w oczach opinii publicznéj, będącéj świadkiem téj walki, częścią dla tego, że sprawa jego w kraju, jakim jest Francya i w czasie, jakim jest obecny, więcéj na cichém działaniu, niż na zaciętéj i wrzaskliwéj polemice skorzystać może, częścią także, że jego naczelnicy co do większości źle są wybrani, gdy się swoją dyalektyczną sztuką z przeciwnikami mierzyć nie mogą, i gdy prócz tego tam nawet, gdzie dobra sprawa jest oczywiście na ich stronie, takową przez źle zrozumianą gorliwość i niechrześciańską popędliwość i namiętność znieważają. Głównym dotychczasowym wypadkiem wszystkich tych zatargów jest ocknięcie się na nowo antikościelnéj dążności ducha francuzkiego, drzemiącéj od czasu rewolucyi francuzkiéj, z powodu któréj nieprawne roszczenia duchowieństwa załatwiono i zagrażające z strony jego niebezpieczeństwo wolności obywatelskiéj i duchowéj przełamano. Zdawało się, iż wynaleziono prawdziwy stósunek kościoła do państwa. Nauki szanowały wiarę, nie obawiając się żadnego wdzierania się téjże, i można się było karmić nadzieją, że czasy nietolerancyi i prześladowania nakoniec ustały. Najnowsze wypadki wykazały, że się w nadziei téj omylono. Zatargi kościoła z uniwersytetem mogłyby wziąść nader groźny obrot, gdyby rząd chciał mieć w nich udział. Ale dopóki rząd neutralnym pozostanie, walka ta przynajmniéj politycznego charakteru przybrać nie może, i wnosić należy, że zepsuta równowaga da się znowu prędzéj czy późniéj przywrócić, szczególniéj, gdy znowu wielkie narodowe interessa wystąpią na scenę, z któréj je różne przyczyny na chwilę usunęły.

Woda z artezyjskiéj studni w Grenelle, już jest teraz zupełnie czysta.

Anglia.

Z Londynu, dnia 26. Marca.

Na posiedzeniu ćwierćroczném, odbytem onegdaj przez właścicieli fondów Wschodnio-indyjskich, wniósł P. Walter, aby akcyonaryuszom spis wszystkich wydatków przez wojny w Afghanistanie od r. 1838. do 1842. sprawionych przedłożono. Sir R. Peel w Izbie wspomniał wprawdzie o niedoborze, zdaje się wszelako, że nie całą klęskę obwieścił. Deficit tém boleśniejszy, ile że nastąpił po najpomyślniejszéj epoce dochodów, więc tylko za wypadek lekkomyślnie przedsiębranych wypraw poczytywanym być musi. W r. 1836. budżet Wschodnio-indyjski wykazywał przeszło milion funt. przewyżki, a w r. 1840. już przeszło 2 milion. było niedoboru; deficit na r. 1841. i 1842. zapewne jeszcze większy, zdaniem gazet Bombajskich, może 10 milion. f. wynoszący. Sir R. Campbell oświadczył na to, iż przedewszystkiém teraz o tém myśleć trzeba, aby honor Anglii pod każdym warunkiem powetować; skoro to nastąpi, wtenczas dopiero o finansach staranie mieć można.

W kawiarni pod koroną i kotwicą, odbyło się temi dniami walne zgromadzenie szewców; wielka sala pełna była do natłoku. Jeden z majstrów przewodniczył i oświadczył, że zaprowadzenie nowéj taryfy, cło wchodowe od zagranicznych butów i trzewików o przeszło połowę zniżającéj, tysiące szewców krajowych na oczywistą nędzę naraża, kiedy nawet przy obecném cle owe 26—30,000 szewców i szewczyków w stolicy, którzy może jakie 100,000 osób wyżywić muszą, w przecięciu tylko połowiczną robotę mają. Uchwalono więc petycyę do Parlamentu przeciw zaprowadzeniu nowéj taryfy.

Dzień 15. Marca, w którym według proroctwa mnicha Dree, Londyn zginąć miał, przeminął, a Londyn jeszcze stoi. Wszakże teraz jeden znawca pisma św. dowodzi w Kuryjerze, że proroctwo to z Danielem i z Apokalipsą się zgadza i że mnich tylko o rok jeden się pomylił.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 26. Marca.

Wyrok wczorajszy, skazujący Generała Hrabię van der Meeren, Exgenerała van der Smissen i byłych podoficerów van Laethem i Verpraet na śmierć, innych zaś spiskowych uwalniający, zbawienny wyda skutek i tego rodzaju kuszeniom się zapobiegnie. Jestto pierwszy polityczny wyrok od czasu rewolucyi, a uwolnienie wszystkich w obecnym przypadku od kary byłoby nieprzyjemne zrobiło wrażenie. Przedsięwzięcie było bezzasadne i śmieszne, ale karygodność wyrzec wypadało. Że kara śmierci spełnioną nie będzie, nie potrzeba tu nawet nadmieniać. Już Generalny Adwokat oświadczył, że kara ta z obyczajami belgijskiemi nie zgadza się. W nadziei też tego oświadczyli winowajcy, że są niewinni i łaski żebrać nie potrzebują. Ułaskawienie przecież królewskie niezawodnie nastąpi, zwłaszcza że wyrok ten zapadł tylko zwyczajną większością 7 głosów przeciw 5, a w takim razie właściwie kara śmierci wymierzona być nie może i ułaskawienie królewskie szalę głosów przeważa. Oby tylko proces ten zniweczył do reszty złudzenia niestety już tak długo zaślepionego stronnictwa!

Niemcy.

Z Monachium, dnia 22. Marca.

Wczoraj umarł tu w 79. roku życia Radzca centralny Lipowski, mąż wielce zasłużony tak w służbie publicznéj, jak i w zawodzie literack.

Turcya.

Od granicy Turcyi, d. 12. Marca.

Według doniesień z różnych okolic Rumelii, wojenne przygotowania Porty trwają ciągle z równą gorliwością, i dla tego różne o planach wojennych rozchodzą się wieści. Także z Tessalii i Albanii są ostatnie doniesienia niepokojące; zgromadzanie wojsk w okolicy Volo i Arta, tuż przy saméj granicy greckiéj, ciągle się odbywa, i według przesadzonych zapewne podań, liczba stojącego tam wojska wynosić już ma 15,000 piechoty i 4,000 jazdy. Rząd grecki kazał wezwać dowódzców tureckich o objaśnienie celu téj groźnéj postawy, na co oni dali odpowiedź téj prawie treści, że przybyli tam z rozkazu swego rządu, i wyruszą w pole przeciw każdemu, kogo im rząd wskaże i t. d. W skutku tego rząd grecki wysłał także większą liczbę wojska nad granicę, chociaż dyplomatyczni ajenci w Atenach starali się przeszkodzić temu.

Wojska tureckie ciągną także ku Serbii, nad granicą któréj zebrać się także ma korpus armii. W Serbii panuje z tego powodu wielkie wzburzenie.

Rozmaite wiadomości.

Z Leszna. — Wydawanego tu »Przewodnika rólniczo-przemysłowego« wyszedł № 17. i zawiera: O głównéj przyczynie upadku przemysłu rólniczego w Polsce już w szesnastém stuleciu. — Opis niwelacyi Obry (z rysunkiem). — O sądach polubownych czyli rozjemczych. — Odpowiedź z pod Gostynia na kwestye statystyczne względem regulacyi chłopów. — Przedaż owiec.

Z Berlina. — Najnowszy numer (10ty) Zbioru Praw dla państw Królestwa Pruskiego zawiera Najwyższy rozkaz gabinetowy, tyczący się przeistoczenia obligów długu skarbowego i zniżenia od nich prowizyi z 4 na $3\frac{1}{2}$ od sta. Z dnia 27. Marca 1842.

»Na raport Ministra Stanu Rother z dnia 8. Marca r. b. zatwierdziłem przełożony Mi plan przeistoczenia wszelkich obligów skarbowych i upoważniam stósownie do tego Główną Administracyą długów skarbowych: 1) do wypowiedzenia wszystkich jeszcze obligów długu skarbowego, z wyłączeniem tych, które w nadchodzącem 19. losowaniu jeszcze będą ciągnione w celu umorzenia ich planem przepisanego, w ilości kapitałowéj 98,982,900 Tal. dla zniżenia dotychczasowéj prowizyi po cztery od sta, rocznie na trzy i pół od sta, »końcem spłacenia ich gotowizną po sześciu miesiącach, od wyjścia natychmiast wydanem być mającego obwieszczenia rachując, lub na każdy przypadek dnia 2. Stycznia 1843.;« 2) i przy ogłoszeniu wypowiedzenia, do wezwania wszystkich posiadaczy obligów skarbowych, aby te papiery, z oświadczeniem, iż przyjmują wypowiedzenie, najdaléj do dnia 2. Września r. b. za poświadczeniem depozytalném złożyli w kassie umorzenia długów skarbowych, mając na to uwagę, iż o posiadaczach obligów skarbowych, niedopełniających tego wezwania, przyjętém będzie, jako nastąpionego wypowiedzenia swych obligów celem wypłacenia gotowizną waluty nieprzyjmują, lecz papiery te milczącą ugodą poddają ogólnemu przeistoczeniu i wedle tego od wyznaczonego dnia zapadłéj wypłaty, dnia 2. Stycznia 1843., tylko zniżoną prowizyą z $3\frac{1}{2}$ od sta rocznie zechcą pobierać. Dla zabezpieczenia ile możności kursu obecnego posiadaczom obligów skarbowych przy przeistoczeniu tychże i ze słusznego względu na stósunki dozwalam także, aby im 3) wedle tego jak do d. 30. Czerwca, 31. Lipca lub 31. Sierpnia 1842, przy złożeniu swych obligów skarbowych na przeistoczenie dobrowolnie przystaną, premja resp. z 2, $1\frac{1}{2}$ i 1. od sta była zapewnioną, natychmiast wy-

płaconą i 4) dano zaręczenie, iż losowanie nowych $3\frac{1}{2}$ procentowych obligów skarbowych w przeciągu pierwszych czterech lat od 1. d. Stycznia 1843. począwszy, miejsca mieć nie będzie, ale owszém summa potrzebna na fundusz umarzania długów skarbowych, wedle ustawy z d. 17. Stycz. 1820. (Zbiór Pr. Nr. 577.) przez zakup zostanie przysposobioną. Dla ułatwienia postępowania przy przeistoczeniu i przy konieczném w skutek tegoż wygotowaniu i doręczaniu nowych $3\frac{1}{2}$ procentowych obligów długu skarbowego, za ściągnieniem kursujących 4 procentowych papierów, zgadzam się na to, aby 5) przy czynności przeistoczenia także §§ 1. i 2. ustawy z dnia 16. Czerwca 1835. (Zbiór Praw Nr. 1620.) względem uchylenia z obiegu (kursu) i puszczania znowu w obieg ważnych na każdego okaziciela papierów, znajdowały zastósowanie. — Rozporządzenie pojedyńczych szczegółów pod względem wykonania czynności przeistoczenia i mienia potrzebnych gotowych zasobów pieniężnych, poruczyłem Naczelnikowi banku i handlu morskiego Ministrowi Stanu Rother. — Ten Mój rozkaz przez Zbiór Praw ma być ogłoszonym.

Berlin, dnia 27. Marca 1842.

Fryderyk Wilhelm.«

Sprostowanie.

W kilku egzemplarzach wczorajszego numeru pisma naszego (Nr. 78.) str. 466., słup prawy, wiersz 5. zamiast wspomaiony »czytaj wspomniany,« w. 9 zamiast »Espartrey« — Espartery — a str. 467., słup lewy, wiersz 39. zamiast: »towarzysaka powag« czytaj »towarzyska powaga.«

W następstwie publicznego obwieszczenia z d. 8. Lutego r. b. zgłosiło się, i to na piśmie a nie osobiście, na wyznaczonym na dzień 21. tegoż m. terminie, mającym na celu wypuszczenie zwózki różnych materyałów budowlowych, dwóch przedsiębierców, Radomski i D. Sopoliński, o których dotąd przez zasiągane ustnie wiadomości dowiedzieć się nie było można. Ponieważ niektóre przez nich poczynione offerty wyższa władza aprobowała i w skutek tego kontrakt teraz ma być z nimi zawarty, zaczém wzywa się niniejszém rzeczonych dwóch przedsiębierców,

ażeby się najdaléj do dnia 14. b. m. godziny 11téj przedpołudniowéj w biurze podpisanéj Dyrekcyi

zgłosili, inaczéj bowiem utracą prawo pierwszenstwa do powierzenia im dotyczącéj zwózki i następnie kontrakt z innymi przedsiębiercami będzie zawarty.

Poznań, dnia 3. Kwietnia 1842.

Król. Dyrekcya budowy twierdzy.

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	Dnia 4. Kwietnia 1842. r. od Tal.	sgr.	fen.	do Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	2	14	—	2	15	—
Zyta dt.	1	11	6	1	12	6
Jęczmienia dt.	—	22	6	—	23	6
Owsa dt.	—	19	—	—	20	—
Tatarki dt.	—	22	6	—	23	6
Grochu dt.	1	6	6	1	7	6
Ziemiaków dt.	—	9	—	—	10	—
Siana cetnar	—	25	—	—	26	—
Słomy kopa	8	—	—	8	5	—
Masła garniec	1	20	—	1	22	6
Spirytusu beczka	—	—	—	—	—	—